

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Veronika Hošková

Název práce: Donald Trump a jeho vliv na současnou podobu demokracie v USA

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce se zabývá stavem demokracie ve Spojených státech amerických a to zejména s ohledem na působení současného amerického prezidenta Donalda Trumpa. Bakalářská práce má ambice analyticky rozebrat demokracii jako politický systém, poukázat na problematické nedemokratické jednání amerického prezidenta a uvést, jak jsou demokratické hodnoty v současnosti devalvovány. Práce je spíše popisného charakteru.

Zaměření práce: Spojené státy americké, Donald Trump, demokracie

Jazyková a stylistická úroveň práce: Po jazykové i stylistické stránce je práce zpracována na výborné úrovni. Gramatické chyby práce takřka neobsahuje.

Rozsah práce: V mezích nižšího rozsahu, 62 stran včetně literatury.

Použitá literatura: Bakalářská práce sice pracuje s fundovanými zdroji, ale autorka často odkazuje na internetové zdroje. Není také příliš jasné, proč se při popisu demokracie i hodnocení prezidentství Donalda Trumpa opírá o určité autory (Tocqueville, Levitsky, Ziblatt, Klaas), zatímco jiné opomíjí. Celkově je text založen na 18 tištěných zdrojích a na 37 internetových zdrojích (ovšem z toho je použit i twitter a youtube). Nadměru užívání internetových zdrojů vidím jako jeden ze zásadních problémů.

Formální stránka práce: Po formální stránce je práce zpracována požadovaným způsobem.

Celkové hodnocení a kritické poznámky:

Autorka chtěla ve své bakalářské práci definovat demokracii a uvést její základní principy a poté se rozhodla k hodnocení prezidentství současného amerického prezidenta Donalda Trumpa s odkazem na otázku, jak se americký prezident ze své mocenské pozice staví k hodnotám demokratického zřízení. Autorka (implicitně) dochází k závěru, že Donald Trump mnohé hodnoty demokracie sice porušuje, ale je to v určitém smyslu v kontextu s proměnami americké společnosti.

Autorka se v první části své práce snaží definovat pojem demokracie. Opírá se zejména o autory Milana Exnera, Milana Šimsu, Alexis de Tocquevilla, Stevena Levitskiho, Daniela Ziblatta, Briana Klaasa, ale také o Edvarda Beneše. Zde je nutné dodat, že např. Alexis de Tocqueville psal své dílo „Demokracie v Americe“ již poměrně dávno a jeho srovnání francouzské a americké demokracie se sice dchne určitým (kritickým) obdivem k americkému typu demokracie, ale jeho analýza nevychází z hodnocení současného období. Alexis de Tocqueville psal svou práci např. ještě před masovým rozšířením internetových zdrojů a je nutné dodat, že právě tento prvek je v případě současné americké demokracie velice důležitý. Přestože by tak mohlo být Tocquevillovo dílo vnímáno jako nadčasové, je otázkou, nakolik se snoubí se současnou situací americké společnosti. Sporné je také přebírání tezí Edvarda Beneše, protože jeho analýza autoritářských (nebo, řekněme, totalitních) režimů jsou již dávno překonána (viz Sheila Fitzpatrick nebo Alexej Jurčak). Autorka se také opírá o autory Levitskiho, Ziblatta a Klaasa a z práce není vůbec jasné, proč se uchýlila právě k těmto autorům. Jsou zde i další autoři, kteří by byli vhodní k rozebrání problematiky americké demokracie (Francis Fukuyama, Fareed Zakaira, Henry Kissinger, Carl Bernstein, Noam Chomsky, Pat Buchanan). Pochybnosti tak vnáší skutečnost, že autorka nijak nerozvádí, proč si vybrala výše uvedené autory, zatímco jiné opomenula.

Pochybnosti ohledně celé práce se dají také uvádět díky tomu, že autorčina práce je víceméně popisná a při analýze prezidentství Donalda Trumpa rozebírá pouze jeho nejkontroverznější výroky. To má relativně daleko k hodnocení demokratičnosti nebo nedemokratičnosti celého prezidentství posledního amerického prezidenta, protože chybí smysluplný a celistvý kontext jeho vládnutí.

Metodologicky bakalářská práce poněkud ustupuje relativně zažitému a snad i přežitému (nikoliv však nesprávnému) tvrzení, že voliči Donalda Trumpa jsou poněkud slabšího vzdělání a nižší inteligence. Tento předpoklad sice není v práci explicitně zmíněn, ale je na mnoha místech patrný. Jedním z takových příkladů je Trumpova kritika svého předchůdce Barracka Obamy, který se údajně nenarodil ve Spojených státech amerických –

autorka předpokládá, že Trumpovi voliči této rétorické figuře bezmezně a nekriticky věří, aniž by si kladla otázku, jestli se za rozhodováním voličské základny neskrývá pragmatičtější nebo racionálnější jednání. Lze také pracovat např. s tezí, že Američané jsou již z demokracie unavení, anebo že jsou zklamáni z předchozích amerických administrativ.

Celkově je obsah bakalářské práce problematický, protože autorka rozebírá na malém rozsahu bakalářské práce velice obsažné téma a nemá možnost uvést všechny relevantní argumenty, které se týkají uvedené anotace bakalářské práce. Píše tak o volební atmosféře ve Spojených státech amerických, o volební struktuře amerických voličů, o historii demokracie nebo o jednotlivých kandidátech a takto rozsáhlá problematika by vyšla spíše na celou knihu než na jednu bakalářskou práci.

Poměrně důležitý problém pro celou bakalářskou práci je také skutečnost, že autorka otevřeně deklaruje srovnání demokratických hodnot a prezidentství Donalda Trumpa, ovšem k samotnému těchto nedochází. V závěru práce by se dala čekat závěrečná komparace, ale z nějakého nepochopitelného důvodu autorka v závěru neuvádí vzájemnou pozicionalitu demokracie a Donalda Trumpa. Přitom např. vliv prezidenta na soudy je do nebe volající a o nenarušování tradičních demokratických perspektiv nemůže být řeč (s. 45-46). Tento bod by mohl být stěžejní pro celou práci, stejně jako narůstající oligarchizace v amerických politických strukturách, ovšem autorka s tím nijak nepracuje.

Autorka se v závěru práce snaží o transkulturní reflexi, ovšem tato reflexe vypadá spíše jako určitý dodatek k celé práci, protože je uvedena zcela bez vhodného kontextu. Navíc se de facto nejedná o transkulturní reflexi, která by stavěla na hodnotách etiky, antropologie, filozofie a dalších směrů, ale spíše se jedná o jakési krátké shrnutí vládnutí Donalda Trumpa a pozice Spojených států amerických.

Zároveň bych však autorku pochválil za relativně dobrý postřeh, že nebezpečné nemusí být pro americkou demokracii sociální sítě, ale spíše chování lidí důchodcovského věku (s. 30). Na závěr lze ještě uvést drobnosti – Timothy Snyder je na s. 31 špatně citován a na s. 34 (i jinde v celé práci) jsou uvedené jednověte odstavce, což nepůsobí odborně.

Práce by měla mít ambice nabídnout vynikající analýzu porovnání demokracie a vládnutí Donalda Trumpa, ovšem k tomu autorka nesměřuje. Autorka se totiž primárně věnuje kontroverzím a chybám amerického prezidenta a k tomu směřuje má největší výtka – autorka popisuje chyby Donalda Trumpa, ale neanalyzuje je v kontextu amerických demokratických hodnot. Jedna z velkých výtek také směřuje k častějšímu používání internetových zdrojů.

Otázky oponenta práce:

- V čem vidíte reálný transkulturní přínos Vaší práce?
- Podle jakého klíče jste vybrala výše uvedené autory, kteří hodnotí demokracii a demokratické hodnoty (Alexis de Tocqueville, Steven Levitski, Daniel Ziblatt, Brian Klaas)?

Datum: 15.5. 2020

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.